

Riktlinjer för biståndshandläggning samt verkställighet för äldre och funktionsnedsatta i Härjedalens kommun

Dokumentets namn	Riktlinjer för biståndshandläggning samt verkställighet för äldre och funktionsnedsatta i Härjedalens kommun	Diariernr 730-16-13 Sn	
Dokumenttyp	Riktlinje		
Fastställd av	Kommunstyrelsen	Datum och paragraf	2013-03-13 Ks § 48
Dokumentansvarig/processägare	Socialförvaltningen/Socialchef	Giltighetstid	
Reviderat datum (beslut)	Socialnämnden 2014-02-25 Socialnämnden 2015-03-31 Socialnämnden 2017-01-24 Socialnämnden 2018-02-27		
Övrig info			

Innehåll

1.1 Syfte	3
1.2 Riktlinjernas omfattning	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Uppföljning Dessa riktlinjer följs upp i socialnämnden årligen eller vid behov.	3
2. Rätten till bistånd	3
2.1 Socialtjänstlagen (SoL)	3
2.1.1 Rättighet för den enskilde - skyldighet för kommunen	4
2.1.2 Skälig levnadsnivå	4
3. Biståndsbedömning	4
3.1 Ansökan	4
3.1.1 Kvalitetsnivå hantering av ansökan	4
3.2.1 Kvalitetsnivå utredning	5
3.2.2 Barnperspektivet	5
3.3 Beslut	5
3.3.1 Gynnande beslut	6
3.3.2 Avslagsbeslut	6
3.3.3 Överklagande av beslut	6
3.3.4 Uppföljning och omprövning av biståndsbeslut	7
3.3.5 Kvalitetsnivå beslut	7
4. Hemtjänstinsatser	7
4.1 Serviceinsatser	7
4.1.1 Städning	8
4.1.2 Tvätt och klädvård	8
4.1.3 Inköp och enklare ärenden	8
4.1.4 Social samvaro	9
4.2 Omvårdnadsinsatser	9
4.2.1 Personlig omvårdnad	9
4.2.2 Mat	9
4.2.3 Måltidsstöd	10
4.2.4 Tillsyn	10
4.2.5 Anhörigavlösning	10
4.2.6 Anhöriganställning	10
4.2.7 Trygghetslarm	10
5. Särskilda boendeformer	11
5.1 Särskilt boende	11
5.2 Korttidsboende	11
5.2.1 Korttidsboende för tillfällig avlastning	12
5.2.2 Växelomsorg	12
5.2.3 Korttidsboende i livets slut	12
6. Övriga behovsbedömda insatser	12
6.1 Ledsagning	12
6.2 Boendestöd	12
6.3 Kontaktperson	13
6.4 Byvaktmästare	13
7. Insatser som inte kräver biståndsbedömning	13
7.1 Hemsjukvård	13
7.2 Rehabilitering	14

1. Inledning

1.1 Syfte

Dessa riktlinjer omfattar biståndsbedömning, verkställighet samt de insatser som finns att tillgå inom omsorgen om äldre och funktionsnedsatta i Härjedalen kommun. Information om insatser och omsorg till äldre och funktionsnedsatta, ska också finnas tillgänglig på annat sätt för enskilda i behov av bistånd, deras anhöriga samt för allmänheten.

Riktlinjerna syftar huvudsakligen till att vara ett stöd för handläggarna i biståndsbedömningen utifrån den enskildes ansökan och behov. Här klargör vilka insatser som *vanligtvis* beviljas samt i vilken omfattning dessa insatser *vanligtvis* kan beviljas. Stödet ska leda till en ökad rätts-säkerhet för den enskilde i behov av bistånd samt säkerställa att biståndsbeslut i högre omfattning fattas enligt samma eller likartade bedömningsgrunder. Riktlinjerna ska också vara ett stöd vid verkställighet av beviljade insatser för att säkerställa rättssäkerhet och kontinuitet.

Riktlinjerna är ett komplement till, men inte en ersättning för, de lagar och föreskrifter som styr verksamheter inom området. Riktlinjerna är avsedda att vara normgivande för biståndsbedömning och insatsernas omfattning, bistånd kan dock aldrig vägras den enskilde med hänvisning till att insatsen inte finns med i dessa riktlinjer. Det är alltid den enskildes speciella situation och behov som ska ligga till grund för ett biståndsbeslut.

1.2 Riktlinjernas omfattning

I dessa riktlinjer regleras insatser inom området hemtjänst vilket omfattar omvårdnadsinsatser och serviceinsatser till äldre personer och personer med funktionsnedsättning i deras hem. Utöver detta regleras också trygghetslarm, matdistribution, ledsagarservice, stöd till anhöriga och omsorgsboende i dessa riktlinjer.

1.3 Avgränsning

Dessa riktlinjer omfattar inte insatser och beslut enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, färdtjänst och riksfärdtjänst, avgifter och tillämpning av avgiftstaxa eller insatser som utförs av frivilligarbetare.

1.4 Uppföljning

Dessa riktlinjer följs upp i socialnämnden årligen eller vid behov.

2. Rätten till bistånd

2.1 Socialtjänstlagen (SoL)

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller för sin livsföring i övrigt. Alla äldre människor ska också få en möjlighet att leva och bo självständigt under trygga och värdiga förhållanden och när detta inte längre är möjligt ska den enskilde ha möjlighet att få en god bostad med det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. En aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra ska också möjliggöras. De personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, funktionsnedsatt eller äldre ska också erbjudas hjälp och stöd för att underlätta hans eller hennes situation. Detta framgår av socialtjänstlagen (2001:453). Alla insatser som ges med stöd av denna lag ska bygga på den enskildes självbestämmande och integritet.

2.1.1 Rättighet för den enskilde - skyldighet för kommunen

Socialtjänstlagen är i stora delar utformad som en rättighetslagstiftning för den enskilde. Den som uppfyller vissa kriterier har rätt till bistånd. Av denna rättighet för den enskilde följer en skyldighet för kommunen att leva upp till lagens krav. Denna skyldighet för kommunen fråntar dock inte den enskilde hans eller hennes eget ansvar att klara sin försörjning och livsföring i övrigt.

2.1.2 Skälig levnadsnivå

Det bistånd som beviljas enligt socialtjänstlagen ska ge den enskilde personen en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde någon obegränsad frihet att välja tjänster oberoende av kostnad. Skälig levnadsnivå ska inte förväxlas med begreppet ”goda levnadsförhållanden” vilket används i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och som har en mer omfattande betydelse. Vad som är skälig levnadsnivå måste bestämmas utifrån de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall, det vill säga den enskildes individuella behov.

3. Biståndsbedömning

I Härjedalen kommun är det en biståndshandläggare som tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer personens behov samt beslutar om insatser med stöd av socialtjänstlagen. Handläggaren dokumenterar också utredning och beslut i enlighet med socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser och lämnar sedan beställningen av insatsen till verkställaren. Biståndshandläggaren svarar också för uppföljning av biståndsbeslutet. Vissa ansökningar hanteras beslutsfritt av socialnämndens arbetsutskott efter beredning av biståndshandläggare.

3.1 Ansökan

Det finns inga regler som begränsar vad den enskilde kan ansöka om. När en ansökan inkommer ska alltid den enskildes behov bedömas då det är behovet som avgör om bistånd ska beviljas och vad detta bistånd i så fall ska bestå av. Ansökan kan göras skriftligen eller muntligen och ansökan ska tas om hand utan dröjsmål när den har inkommit till kommunen, oavsett i vilken form den inkommer.

Ansökan kan göras av den enskilde själv eller en legal ställföreträdare. Att den sökande är behörig att ansöka ska alltid utredas i samband med att ansökan kommer in. Om det inte tydligt framgår av ansökan vad den avser ska handläggaren hjälpa den enskilde att precisera och/eller komplettera sina önskemål och dokumentera detta så att denna information kan läggas till grund för socialnämndens utredning och beslut.

3.1.1 Kvalitetsnivå hantering av ansökan

En första preliminär bedömning av ansökan eller anmälan om behov av brådskande natur ska göras samma arbetsdag som ansökan inkommer. Handläggaren kontaktar personen det gäller och gör en förhandsbedömning om huruvida socialnämnden ska öppna ett ärende och genomföra en utredning.

När en skriftlig ansökan inkommit till socialnämnden och mottagits av biståndshandläggare ska denne meddela den enskilde inom en vecka att ansökan mottagits. Information om kommunens avgiftssystem sker alltid när det efter utredning visar sig att behov av insatser föreligger. Att information delgetts den sökande ska dokumenteras i journal.

Observera att samtycke från den enskilde är en förutsättning för att andra än den enskilde själv ska kunna ta del av informationen.

3.2 Utredning

En utredning grundar sig på den enskildes ansökan. Grund för utredning kan också vara en kallelse till vårdplanering eller till ett uppföljningsmöte. Andra omständigheter som socialnämnden på annat sätt fått kännedom om kan också föranleda en utredning.

Den enskildes situation ska utredas i enlighet med de krav som fastställts i lagar och föreskrifter på en utrednings innehåll. Den sökandes behov ska utredas och beskrivas i utredningen. Hänsyn tas enbart till den enskildes behov, andra omständigheter som till exempel ekonomiska faktorer eller tekniska svårigheter att genomföra insatsen är inte av relevans för bedömningen av behovet. Handläggningen i sin helhet ska bygga på den enskildes rätt till självbestämmande och integritet. Om kompletterande uppgifter måste inhämtas från till exempel sjukvård eller annan ska den enskildes samtycke, eller om detta inte är möjligt den legale ställföreträdarens samtycke, först inhämtas.

Under utredningen ska den enskildes ansökan prövas mot de krav som uppställs i socialtjänstlagen. Handläggaren ska då ställa sig följande frågor:

- Kan den enskilde själv tillgodose sina behov?
- Kan den enskilde få sina behov tillgodosedda på annat sätt?

Om svaret på dessa två frågor besvaras nekande kan den enskilde vara berättigad till bistånd. Den enskildes behov och önskemål ska då dokumenteras tillsammans med vilka insatser behovet ska tillgodoses. Biståndet ska då i sin helhet tillförsäkra den enskilde följande:

- En skälig levnadsnivå.
- Det ska stärka den enskildes möjlighet att leva ett värdigt och självständigt liv.

3.2.1 Kvalitetsnivå utredning

När ansökan om bistånd har inkommit till socialnämnden ska utredning inledas utan dröjsmål, dock senast en vecka efter det att ansökan inkommit. Detta gäller också vid anmälan om vårdplanering eller uppföljningsmöte eller när andra omständigheter som kan föranleda en åtgärd från socialnämndens sida framkommit.

Utredningstiden bör inte överskrida två veckor vid ansökan om hemtjänstinsatser av service och omvårdnadskaraktär samt korttidsboende. Utredningstiden bör inte överskrida fyra veckor vid ansökan om insats i form av omsorgsboende. Insatser av brådskande karaktär ska utredas omgående eller nästkommande vardag.

3.2.2 Barnperspektivet

Om det finns barn i det enskildas hem ska barnperspektivet alltid beaktas. Med barn avses alla som är under 18 år. Det ska framgå från utredningen hur barnperspektivet har beaktats. Att det finns barn i hushållet kan t.ex. innebära att välja en verkställighetsform som tillgodoser barnets behov på bästa sätt.

3.3 Beslut

Ett beslut kan vara gynnande i sin helhet, ett delvis avslag eller ett helt avslag. Beslutet ska alltid formuleras på ett enkelt sätt så att den enskilde kan förstå innebörden av beslutet. I beslutet ska det alltid framgå:

- Vad den enskilde ansökt om samt när. Det ska alltid gå att relatera beslutet till den enskildes ansökan.
- Vem beslutet avser.
- Vad som beviljats och vad som avslagits.

- Fr o m och t o m datum för beslutet (vid beslut om boende behövs inget t o m datum).
- På vilka lagliga grunder som beslutet fattats.
- När och om beslutet ska följas upp.
- Datum för beslutet.
- Namn och befattning, samt underskrift, på den som fattat beslutet.

Om särskilda skäl föranleder det kan ett förbehåll om återkallelse finnas med i beslutet (gäller endast gynnande beslut).

Samtliga beslut ska rapporteras till socialnämndens arbetsutskott en gång i kvartalet.

3.3.1 Gynnande beslut

Ett gynnande beslut har formen av ett s k rambeslut där beviljade insatser anges utifrån ansökan. Efter det att beslutet fattats ska ärendet omgående, det vill säga samma dag som beslutet fattats, överlämnas till berörd utförare för verkställighet. Utföraren ska inom två veckor från överlämnandet av ett beslut om hemtjänstinsatser upprätta en genomförandeplan tillsammans med den enskilde och/eller legal ställföreträdare. Biståndshandläggaren ska omgående underrättas om upprättad genomförandeplan. Ansvaret för att genomförandet av en beslutad insats dokumenteras vilar på verkställaren. De insatser som fastställs i genomförandeplanen ska präglas av respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Planeringen görs av verkställaren i samråd med den enskilde, eventuellt anhöriga och vid behov biståndshandläggare utifrån det aktuella beslutet.

Ett gynnande beslut kan inte ändras i, för den enskilde, negativ riktning annat än om den enskildes biståndsbehov väsentligt har förändrats, att beslutet fattats med ledning av vilseledande uppgifter från den enskilde eller om det försetts med ett förbehåll om återkallande.

Omvårdnadsbeslut ska verkställas snarast dock senast inom 48 timmar, beslut om serviceinsatser ska verkställas inom två veckor.

3.3.2 Avslagsbeslut

Om beslutet innebär att den enskildes ansökan helt eller delvis avslås så ska den sökande alltid underrättas om förslag till beslut tillsammans med de uppgifter som tillförts ärendet av annan än den enskilde. Sökande ges sedan skälig tid (tio arbetsdagar) för att inkomma med yttrande eller kompletterande handlingar innan slutligt beslut fattas i ärendet (kommunicering).

Om inget nytt tillkommer under kommunikeringstiden delges den sökande det slutliga beslutet skriftligen tillsammans med en överklagandehänvisning. För det fall nya uppgifter kommer in dokumenteras detta och ett nytt ställningstagande gällande beslutet görs. Om de nya uppgifterna medför att ett gynnande beslut fattas meddelas den enskilde att beslutet ändras. Om de inte medför att beslutet ändras fattas det slutliga avslagsbeslutet och meddelas den sökande skriftligen.

3.3.3 Överklagande av beslut

Om beslutet innebär helt eller delvis avslag har den enskilde eller hans/hennes legale ställföreträdare alltid rätt att överklaga beslutet. Om den enskilde så önskar ska biståndshandläggare vara henne eller honom behjälplig med överklagandet. Är beslutet uppenbart oriktigt och om det kan ändras snabbt, enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part så är socialnämnden skyldig att ompröva beslutet, detta gäller oavsett om något överklagande inkommit eller inte. Om omprövning inte är aktuell eller inte föranleder någon ändring sänder socialnämnden överklagandet vidare till förvaltningsrätten efter prövning om överklagandet inkommit i tid. Se också rutin för hantering av inkommen överklagande.

3.3.4 Uppföljning och omprövning av biståndsbeslut

Beviljat bistånd fastställs enligt socialtjänstlagen i ett biståndsbeslut. Beslutet kan omprövas vid väsentligt förändrade hjälpbehov. Om inga förändrade förhållanden har kommit till socialnämndens kännedom görs en uppföljning av biståndsbeslut en gång per år.

För personer med omfattande hjälpbehov, som bedöms som föränderliga, görs en första omprövning efter två månader, därefter var sjätte månad till dess behoven inte längre bedöms som föränderliga.

Vad gäller insatsen omsorgsboende ska en genomförandeplan upprättas inom två veckor efter inflyttning. Planen följs upp/revideras tillsammans med den enskilde var sjätte månad, tidigare vid behov. Normalt sett omprövas inte ett gynnande beslut om omsorgsboende utan enbart insatsernas omfattning i genomförandeplanen.

3.3.5 Kvalitetsnivå beslut

Ett beslut ska alltid gå att relatera till den enskildes ansökan.

Ett gynnande beslut ska överlämnas till berörd utförare samma dag som beslutet fattats genom beställning via Treserva.

Ett beslut om helt eller delvis avslag ska alltid åtföljas av information om hur den enskilde överklagar.

4. Hemtjänstinsatser

Hemtjänst är en viktig resurs för att underlätta den dagliga livsföringen i den egna bostaden. För människor som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning har svårigheter att helt eller delvis sköta sitt hem och/eller sin egen omvårdnad ska hemtjänst kunna bidra till ökad trygghet och ökade möjligheter att bo kvar i sitt eget hem. Insatserna ska tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Hjälpen ska stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv och beviljas i de avseenden som den enskildes behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Nedan ges exempel på insatser som kan ingå i hemtjänst. Uppräkningen är inte uttömmande då det alltid är den enskildes individuella behov som styr insatsernas utformning.

Hemtjänst beviljas normalt med maximalt 120 timmar per månad, beslut om tid utöver 120 timmar fattas av socialnämndens arbetsutskott i enlighet med delegationsordning. Behovet av omsorgsboende ska alltid utredas vid beslut av denna omfattning, i samråd med den enskilde.

De olika insatserna inom hemtjänst delas här upp i två delar, serviceinsatser och omvårdnadsinsatser, beroende på insatsens karaktär.

Beviljade insatser verkställs i huvudsak av kommunens hemtjänst eller på kommunens omsorgsboende. I särskilda fall kan insatser verkställas via anhörganställning. Detta är då ett verkställighetsbeslut som beslutas av socialnämndens arbetsutskott.

4.1 Serviceinsatser

Hjälp i hemmet av servicekaraktär beviljas efter brukarens behov om dessa inte kan lösas på annat sätt. Serviceinsatser beviljas i normalfallet inte om den sökande sammanbor med maka/ make eller sambo som kan sköta de aktuella sysslorna i hemmet.

Inom ramen för skälig levnadsnivå anses inte serviceinsatser i form av vedhantering, snöskottning, storstädning samt tillsyn och skötsel av djur ingå.

Den enskilde bör av biståndshandläggaren informeras om möjligheten att anlita annan utförare av aktuell serviceinsats än kommunen och därmed också kunna göra RUT-avdrag för tjänsten. Detta kan bli billigare för den enskilde.

Insatser som betraktas som serviceinsatser är bland andra: städ, tvätt och klädvård, inköp och social samvaro.

4.1.1 Städning

Städning beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning har svårighet att helt eller delvis sköta sitt hem. Hjälptjänst beviljas i de avseenden den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller få dessa tillgodosedda på annat sätt. I insatsen ingår bland annat normal städning av två rum, kök, hygienutrymme och hall, bäddning och renbäddning.

Normalstädning av rum innebär att dammsuga stora mjuka mattor och golv, små mattor skakas, samt fuktorka golv. I köket dammsuga och fuktorka golv, rengöra diskbänk, arbetsbänk samt spis på ovansida och framsida. I WC rengöra toalettstol, tvättställ, badkar/duschutrymme, speglar, samt fuktorka. Generellt dammtorka fönsterbrädor samt fria ytor, avfläcka dörrar, dörrkarmar och ytor runt strömbrytare.

Ändamålsenligt städmaterial ska tillhandahållas av den enskilde vilket innebär en väl fungerande dammsugare, mopp/hink, dammtrasor, skurduk och lämpligt rengöringsmedel. All elektrisk städutrustning ska vara godkänd. Den enskilde ska erhålla information om vad som ska tillhandahållas i samband med ansökan.

Städning beviljas normalt en gång varannan vecka, om inte särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl kan vara att den enskilde använder sig av en utomhusrullstol som smutsar ner inne, motorik- eller synproblem som medför spill och fläckar och liknande.

4.1.2 Tvätt och klädvård

Tvätt och klädvård beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan, eller har stora svårigheter, att sköta tvätt och klädvård. En förutsättning för insatsen är att en fungerande tvättmaskin och övrig utrustning såsom torkställning, strykjärn och strykbräda finns i anslutning till bostaden. I de fall det organisatoriskt fungerar bättre kan tvätt i undantagsfall transporteras till för utföraren lämplig plats för att genomföra insatsen. Den enskilde ska vid ansökan informeras om detta. Det kan dock inte krävas att utförarna tvättar på annan plats varför kravet på en fungerande tvättmaskin kvarstår. Tvätt- och sköljmedel tillhandahålls av den enskilde. Tvätt utförs så långt som möjligt i samband med annan insats.

Tvätt och klädvård beviljas normalt en gång varannan vecka, om inte särskilda skäl föreligger. Med särskilda skäl avses till exempel situationen då den enskilde har ett större behov av insatsen på grund av inkontinens, motorik- eller synproblem som medför spill och fläckar eller liknande.

4.1.3 Inköp och enklare ärenden

Härjedalens kommun erbjuder hemsändning av livsmedel/matvaror till pensionärer och funktionshindrade utan biståndsprövning. För att erhålla service kontaktar den enskilde processledaren vid Näringslivsavdelning. Biståndshandläggaren ska lämna information om hemsändning.

Insatsen inköp kan beviljas som serviceinsats enligt Socialtjänstlagen 4 kap 1 § till personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan utföra sina inköp själv. Insatsen omfattar regelbundet återkommande inköp av dagligvaror 1 gång per vecka. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen. Enbart svårigheter att ta sig till affären av andra skäl som till exempel bristande kommunikationer medför inte rätt till denna insats, eftersom behovet kan tillgodoses genom hemsändning. I insatsen ingår det hjälp att skriva

inköpslista och plocka in varor, samt att ringa in beställning till affären. Leverans av varor kan verkställas via hemsändning.

Hemtjänsten hanterar inte kontanter varför den enskilde ska tillhandahålla betalkort. Om stöd och rådgivning behövs för att ansöka om betalkort ska utsedd kontaktman vara brukaren behjälplig med detta.

Vid behov av hjälp med apoteksinköp ska information till den enskilde om fullmakt och möjlighet till fakturering ges av sjuksköterska alternativt utsedd kontaktman.

Bank- och postärenden utförs som regel inte av hemtjänsten. Om behov av hjälp med bank- och postärenden, eller andra ärenden av ekonomisk karaktär föreligger ska möjligheten till god man/förvaltare, i första hand ses över. Enklare ärenden som till exempel att ta in post, uppläsning av brev m m utförs i samband med annan insats. Hjälp att utträta ärenden via internetbank beviljas inte.

4.1.4 Social samvaro

Social samvaro beviljas till personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte själv kan tillgodose sitt behov av samvaro och social aktivitet. I bedömningen av om denna insats bör väljas för att tillgodose den enskildes behov ska den enskildes egna kontaktnät alltid vägas in. Insatsen kan bestå av samvaro och social aktivitet i hemmet eller aktiviteter utomhus. Den beviljade tiden kan användas utifrån den enskildes behov och önskemål. Det kan röra sig om en pratstund, en promenad eller liknande. Målsättningen med insatsen ska alltid vara att utöka den enskildes möjlighet till meningsfull tillvaro. Insatsen beviljas normalt en gång per vecka.

4.2 Omvårdnadsinsatser

Med omvårdnadsinsatser avses insatser av mer integritetskänslig karaktär. Det kan handla om hjälp med personlig hygien, kläder, toalettbesök, mat och måltidsstöd, tillsyn och avlösning i hemmet.

4.2.1 Personlig omvårdnad

Personlig omvårdnad beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan, eller har stora svårigheter, att själva sköta sin person. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen.

Med personlig omvårdnad avses i första hand munvård, daglig övre/nedre hygien, eventuell insmörjning, dusch och enklare hårvård i samband med dusch, samt rengöring av hörapparat och glasögon. Hjälp vid dusch beviljas som egen insats. Det kan också röra sig om hjälp med förflyttningar till och från toaletten eller sängen, hjälp med inkontinenshjälpmedel, samt av- och påklädning. Insatsen beviljas utifrån den enskildes behov med ett eller fler besök per dag.

I personlig omvårdnad ryms också insatsen egenvård. Denna innebär sådan hälso- och sjukvård som den enskilde förstår att utföra själv, men då det finns fysiska svårigheter att utföra den.

4.2.2 Mat

Om den enskilde inte själv kan klara matlagningen och behöver hjälp med måltider ska kommunens system för matdistribution användas.

Insatsen mat registreras och påvisar att den enskilde behöver matdistribution.-Den enskilde debiteras antal beställda matportioner. Behöver enskilde hjälp att värma och duka fram maten beviljas den omvårdnadsinsatser.

4.2.3 Måltidsstöd

Mat är av central betydelse för alla människors välbefinnande och hälsa. Regelbundna måltider är särskilt viktiga för äldre och för personer med funktionsnedsättning.

Måltidsstöd kan beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan tillgodose sitt behov av mat. Måltidsstöd innebär en möjlighet att få stöd att tillreda frukost och mellanmål, enklare matlagning eller hjälp att värma färdiglagad mat, dukning, disk samt att ta ut sopor. Det kan också innefatta stöd och uppmuntran att äta om sådant behov finns. Insatsen kan också kombineras med tillsyn under måltiden om sådant behov finns. Insatsen omfattar samtliga måltider under dagen och beviljas enbart om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Måltidsstöd registreras som omvårdnadsinsats, genomförandeplan återspeglar hur insatsen ska genomföras.

4.2.4 Tillsyn

Insatsen beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte känner trygghet och säkerhet i sitt hem. Om behovet av trygghet och säkerhet kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom trygghetslarm, föreligger inte rätt till insatsen. Om behov kvarstår trots trygghetslarm kan insatserna kombineras. Tillsyn kan ges i första hand genom telefonsamtal är inte det tillräckligt används tillsyns besök. Behovet av tillsyn måste vara dagligen återkommande för att beviljas. Behovets omfattning ska dokumenteras i journal och utredning.

4.2.5 Anhörigavlösning

Avlösning i hemmet beviljas om någon vårdar en anhörig i hemmet och har behov av avlastning/avlösning. Det förutsätter att den vårdade personen är i behov av tillsyn samtidigt som den anhörige är i behov av avlastning. Avlösning i hemmet beviljas med maximalt 8 timmar per månad och är avgiftsfri.

4.2.6 Anhöriganställning

Om den enskilde har önskemål om att beviljade insatser ska helt eller delvis utföras av en närstående kan detta beslutas av socialnämndens arbetsutskott. Anledning till att anhöriganställning tillämpas ska vara motiverat i att det är ekonomisk gynnsamt för kommunen eller om det föreligger särskilda omständigheter som gör att det krävs stöd från närstående för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå.

Beslut om anhöriganställning är ett verkställighetsbeslut och därmed kan ej överklagas enligt Förvaltningslagen. Beslut omprövas efter varje 6 månader.

4.2.7 Trygghetslarm

Trygghetslarm syftar till att tillgodose den enskildes behov av trygghet i sitt egna hem.

Med hänsyn till avstånden i Härjedalens kommun anges ingen inställelsetid. Efter en kontakt via larmet är det omsorgspersonalen som gör bedömning om vilka åtgärder som krävs eller är mest lämpliga. Det kan exempelvis handla om en direkt åtgärd via larmsamtalet, hembesök, ringa 112 eller förmedla kontakt till sjuksköterska.

För att erhålla servicen trygghetslarm ska den enskilde förstå syftet med trygghetslarm och vara kapabel att använda trygghetslarmet. Vid installation av trygghetslarmet ska den enskilde lämna en kopia av nyckel som behövs för att komma in i bostaden. Nyckel förvaras i låst nyckelskåp hos utföraren.

5. Särskilda boendeformer

5.1 Särskilt boende

När behovet av tillsyn eller kraven på trygghet och säkerhet inte längre kan tillgodoses i det egna hemmet ska det finnas möjlighet att flytta till ett särskilt boende. Särskilt boende beviljas personer som på grund av svår sjukdom eller uttalad ålderssvaghet inte kan uppnå en skälig levnadsnivå med stöd utav hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering. I denna grupp ingår även de som trots stora insatser från hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering inte uppnår en skälig levnadsnivå vad gäller trygghet. Har man behov av särskild omvårdnad på grund av demenssjukdom, så finns särskilt boende med demensinriktning att tillgå. Ett krav för detta är att ett läkarintyg som styrker att demenssjukdom finns.

I särskilt boende kan man få hjälp med omvårdnad som är ett samlingsbegrepp för allt en person kan behöva hjälp med i sin dagliga livsföring, fysiskt såväl som psykiskt och socialt. Inom två veckor efter inflyttning i särskilt boende, upprättas i samverkan med den enskilde en genomförandeplan och en kontaktperson utses. Genomförandeplan specificerar hur, när och på vilken sätt den individuella hjälpbehov ska tillgodoses.

Möjligheterna att bo kvar i det egna hemmet med hjälp av hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering ska vara uttömda. Hög ålder eller sjukdom berättigar inte per automatik till biståndet särskilt boende. Att personens egen bostad är olämplig eller belägen på ett sådant sätt att det försvårar för den enskilde att leva där är inte skäl för att bevilja särskilt boende. I dessa fall får den enskilde vända sig till den öppna bostadsmarknaden för att få tillgång till en mer lämpad bostad. Biståndshandläggaren ska vara den enskilde behjälplig med vart han eller hon ska vända sig i dessa fall.

Om den enskilde har önskemål om ett specifikt omsorgsboende ska detta dokumenteras i journal och utredning. Önskemålen påverkar inte behovsbedömning och beslut. Därefter fattas ett verkställighetsbeslut om vilket boende den enskilde erbjuds. Hänsyn ska då tas till den enskildes önskemål så långt det är möjligt. Hänsyn tas också till förekomst av lediga boenden, boendenas inriktning och deras geografiska placering. En sökande ska alltid erbjudas boende även om önskemål om specifikt boende för tillfället inte kan tillgodoses.

Om den enskilde tackar ja men inte är nöjd med placeringen så kan man därefter ställa sig i intern byteskö.

Om den enskilde tackar nej och behovet tillgodoses på annat sätt eller behovet inte längre föreligger så finns möjligheten för nämnden att avsluta ärendet. Detta ska då antecknas i den enskildes journal när och av vilka skäl insatsen särskilt boende har avslutats.

Om den enskilde tackar nej till erbjuden plats erbjuds insatser i det egna hemmet.

Om ett par, makar/sambos/partners, varav en har ett beslut om särskilt boende ska de, om de så önskar, få bo tillsammans i boendet. Om den enskilde som innehar biståndsbeslutet om särskilt boende avlider, får inte make/sambo/partner bo kvar. Denne måste i så fall göra en ansökan om särskilt boende och få det prövat av biståndshandläggare.

5.2 Korttidsboende

Korttidsboende beviljas vid behov för exempelvis träning/återhämtning och vidareutredning då förmågan att klara den dagliga livsföringen i ordinärt boende tillfälligt inte kan tillgodoses med insatser i hemmet genom hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering.

Korttidsboende kan beviljas som insats i väntan på plats på särskilt boende om den sociala situationen och omvårdnaden inte går att tillgodoses på ett skäligt sätt genom hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering.

Då plats vid särskilt boende erbjuds i fall då vistelse på korttidsboende sker i väntan på plats i särskilt boende avslutas biståndet i form av korttidsboende det datum som inflyttning kan ske. Om den enskilde tackar nej så blir den enskilde erbjuden hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering i den ordinära bostaden.

5.2.1 Korttidsboende för tillfällig avlastning

Korttidsboende kan beviljas i form av avlastning för att möjliggöra kvarboende för den enskilde i ordinärt boende. Syftet är att avlasta den närstående som vårdar sin anhöriga som har ett omfattande omvårdnadsbehov. Beviljas vid enstaka tillfälle.

5.2.2 Växelomsorg

Regelbundet återkommande växelomsorg beviljas i form av korttidsboende för att möjliggöra kvarboende för den enskilde i ordinärt boende. Syftet är att avlasta den närstående som vårdar sin anhöriga som har ett omfattande omvårdnadsbehov.

5.2.3 Korttidsboende i livets slut

Korttidsboende i livets slut beviljas efter utredning som visar att den enskilde verkligen vill sluta sina dagar på korttidsboende.

6. Övriga behovsbedömda insatser

6.1 Ledsagning

Ledsagning beviljas personer som på grund av funktionsnedsättning har svårigheter att själva ta sig till olika aktiviteter eller att uträtta ärenden. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen.

Genom ledsagning ska den enskilde ges möjlighet att delta i samhällslivet och fritidsaktiviteter samt som stöd vid till exempel inköp och post- och bankärenden. Ledsagning beviljas endast om behovet av förflyttning mellan platserna inte kan tillgodoses på annat sätt, t.ex. genom färdtjänst. Handläggaren kan även informera den enskilde om möjligheten att ta kontakt med frivilligorganisationer, om den enskilde så önskar. Ledsagning bedöms individuellt och innebär hjälp från en punkt till en annan. Insatsen kan beviljas för särskilt tillfälle eller regelbundet under en längre period. Ledsagare beviljas endast inom Sveriges gränser. Ledsagning beviljas med maximalt 10 timmar per månad. Vid behov av transport i samband med ledsagning, ombesörjer den enskilde själv transporten. Beviljade tiden räknas in i hemtjänsttimmar och omfattas av maxtaxa.

6.2 Boendestöd

Boendestöd är en insats som ges till personer med psykisk ohälsa eller psykiska funktionsnedsättningar. Boendestödet syftar till att på ett pedagogiskt sätt stärka den enskilde i dennes dagliga livsföring genom att motivera och genomföra beviljade insatser tillsammans med den enskilde. Syftet med boendestöd är att tillgodose den enskildes behov av personlig omvårdnad och praktisk hjälp i hemmet utifrån dennes livssituation och förmågor. Insatsen ska genomföras på ett salutogent förhållningssätt och bidra till individens möjlighet att leva ett självständigt liv och bryta isolering. Detta kan innebära att boendestöd periodvis ges enbart som motiverande stöd till den enskilde, medan under vissa perioder kan det handla om praktisk hjälp i den enskildes vardag. Insatsen boendestöd till skillnad mot hemtjänst är avgiftsfri.

Boendestöd är behovsprövad insats och beviljas enligt socialtjänstlagen 4 kap 1 §. Boendestöd utgår från den enskildes hem, men kan också omfatta aktiviteter utanför hemmet. Boendestödet ska också kunna ge stöd i kontakter med myndigheter och viktiga personer i den enskildes nätverk, samt stötta personer till att komma igång med meningsfulla aktiviteter.

6.3 Kontaktperson

Kontaktperson beviljas till personer mellan 18-64 år med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som har stark inverkan på individens dagliga livsföring. Syftet med insatsen är att bryta isolering, stödja och uppmuntra personen till att utöka det sociala nätverket och delta i fritidsaktiviteter. Insatsen beviljas till personer som saknar närstående, socialt kontaktnät och inte själv har förmågan att ta kontakt med andra. Kontaktperson är avgiftsfri insats.

6.4 Byvaktmästare

Insatsen byvaktmästare beviljas enskild under 75 år som på grund av funktionsnedsättning har svårighet att själv utföra sysslor som ingår i tjänsten byvaktmästeri. Den enskilde själv ska tidigare ha stått för dessa arbetsuppgifter. Den enskilda ska vara folkbokförd i kommunen. Syftet med insatsen är att möjliggöra ett kvarboende i ordinarie bostad och förebygga fallolyckor (Lagrum 4 kap 2 § socialtjänstlagen).

Rätt till byvaktmästare beviljas inte om hushållet delas med andra personer som bedöms kunna stå för tjänsten eller om det finns hyresgäster i fastigheten.

Följande tjänster ingår i insatsen byvaktmästare: snöskottning, sandning, gräsklippning, lövkrottning, häckklippning, bära in ved, smärre reparationer/underhåll som inte kräver yrkesmässig kunskap.

Fullständig beskrivning av insatsen byvaktmästeri finns i separata riktlinjer antagna av socialnämnden 2016-10-25, §121.

Avgift enligt fastställd taxa per timme. Avgiften ingår ej i maxtaxa.

7. Insatser som inte kräver biståndsbedömning

7.1 Hemsjukvård

Kommunen ansvarar för sjuksköterske-/distriktssköterskeinsatser till de personer, oavsett ålder som bor i ordinärt boende om vederbörande har ett behov sammanhängande över tid av medicinska insatser samt har en diagnos eller funktionsnedsättning som medför stor olägenhet för den enskilde att besöka hälsocentral.

Stor olägenhet kan bero på fysiska eller psykiska hinder som medför onödigt lidande. Exempel på fysiska hinder kan vara att den enskilde har svårt att ta sig ner för trappor och måste bäras, är i behov av bårtransport och/eller har smärttillstånd, andningsbesvär etc. Exempel på psykiska hinder kan vara svår demenssjukdom, förvirring, ångest eller för den enskilde ohanterlig stor rädsla trots stöd från personal i bostaden och på hälsocentralen. Hemsjukvård beslutas av kommunens sjuksköterska och kan ej ansökas om till bistånds enheten. Beslutet grundar sig på Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Kommunen ansvarar för sjuksköterske-/distriktssköterskeinsatser till de personer som beviljats särskilda boendeformer eller dagverksamhet enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL), bostad med särskild service för vuxna enligt § 9, 9p Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade (LSS) samt dagverksamhet enligt § 9, 10p LSS.

7.2 Rehabilitering

Kommunen ansvarar för arbetsterapeut- och fysioterapeutinsatser till de personer som beviljats särskilda boendeformer eller dagverksamhet enligt 4 kap 1 § SoL, bostad med särskild service för vuxna enligt § 9, 9p LSS samt dagverksamhet enligt § 9, 10p LSS.

Kommunen ansvarar vidare för arbetsterapeut- och sjukgymnastinsatser till behovsgrupp 1 och 2 (se nedan) i ordinärt boende om vederbörande har behov av arbetsterapeut- och sjukgymnastinsatser samt har en diagnos eller funktionsnedsättning som medför stor olägenhet för den enskilde att besöka hälsocentral.

Behovsgrupp 1	Personer 75 år och äldre, multisjuka och/eller multiviktande
Multisjuka	Personer över 75 år som de senaste 12 månaderna vårdats på sjukhus eller i kommunens korttidsboende vid tre eller flera tidpunkter och då fått tre eller flera hälsonefsättande sjukdomsdiagnoser registrerade.
Multiviktande	Personer 75 år och äldre som har haft någon eller flera sjukdomsdiagnoser, problem med nedsatt rörlighet och ork samt behov av rehabiliterings- och/eller funktionsuppehållande insatser under lång tid. Detta innebär enligt Äldrecentrum sammantaget en skör livssituation, snabbt föränderlig och med behov av återkommande omprövning av vård och omsorgs- och rehabiliteringsinsatser.
Behovsgrupp 2	Personer från och med 21 år och som uppfyller kriterierna för multisjuka/multiviktande.